

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1.

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Vikedal

Emne: Ard og plog

Bygdelag: - - -

Oppskr. av: Liva Solheim

Gard:

(adresse): Vikedal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

K. Lillemo fhv. gardbr. 88½ år.

SVAR

1. Både ard og plog er brukte her i bygda.
2. Arden brukes ikke nå. Den ble før brukte til å arde åkeren før såingen. Den ble ikke kjørt på kryss og tvers. En mykdel helst kornet med med grev og rive før i tida.
3. Den brukes ikke nå til å slå opp rader når en setter poteter eller til hyppeplog. - En skiller mellom ard og hyppeplog, hyppeplogen har vinger på begge sider, men arden har bare en vinge. Før brukte en helst spade og grev til potetene.
4. Arden ser ut som nr. 1, skjekene var feste med vidjer av bjørk.
5. Skjeker av typen fig. 4 er ikke kjend.
6. Navn på de forskjellige deler: (de samme for ard og plog): plogskjær, skoen, skoklene (kaltet også deller eller skjeker).

7. Vel ikke om at det ble brukt forskjellige typer ardskyar.
8. Arden hadde velbefjöl.
9. Ordet ard er ikke brukt om harotyper.
10. Dybdegangen har ikke kunnet reguleres.
11. En kjenner type nr. 7 med velbefjöl. De brukes bare til såing. Ble kalt arder. Velbefjölen var ikke stillbar. De var av tre. - En gull gikk og brödde jären etter.
12. Ardene ble helst laget i bygden.
13. Nå brukes bare moderne fabrikk-smidde ploger. En gikk over fra de hjemmegjorte typer til de moderne for ca. 80 år siden. Ca. 20 kr. for de gamle pløgene.
14. Ploger som fig. 8 er mest kjent her. Ikke særskilt navn på den. På de eldste pløgene der velbefjöla var ^{helt} av tre, var den helt flat, nyere som var av jern, var v. fj. litt bridd. Lålen (skom, kallis den her) var av tre på de gamle, av jern på de nyere.
15. En brukte jolen til å sperme av molda.
16. En la pløgen på sida med velbefjöla opp når en kjörde tilbake.

II

17. Der var slått en kloss (treklamp) på åsen for å løfle ploget fra jorda når en kjørte tilbake. Ikke særskilt navn.

18. En hadde bare høyreplog.

19. En pløyde ca. 4 tommer dypt med slike ploger. Der var ingen stillbar slepsko etc., en regulerte bare dybdegangen ved å trykke eller lette.

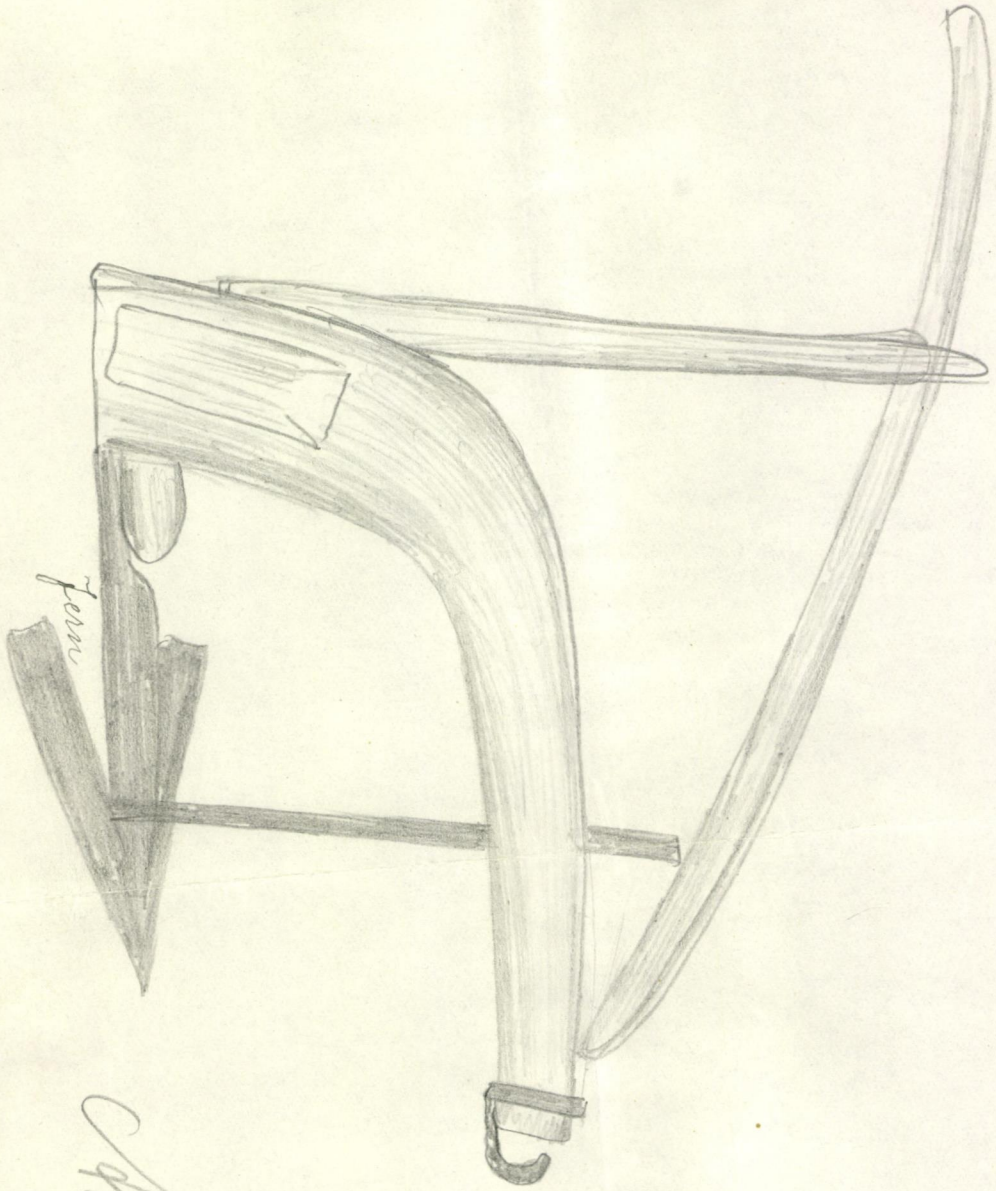
20. På de gamle ploget var det bare plogskjær av tre.

21. Kjenner ikke til at en hadde en plog som nr. 10.

22. En hadde ikke slide til å kjøre ploget på.

23. Falkensteinploget er ikke kjent her.

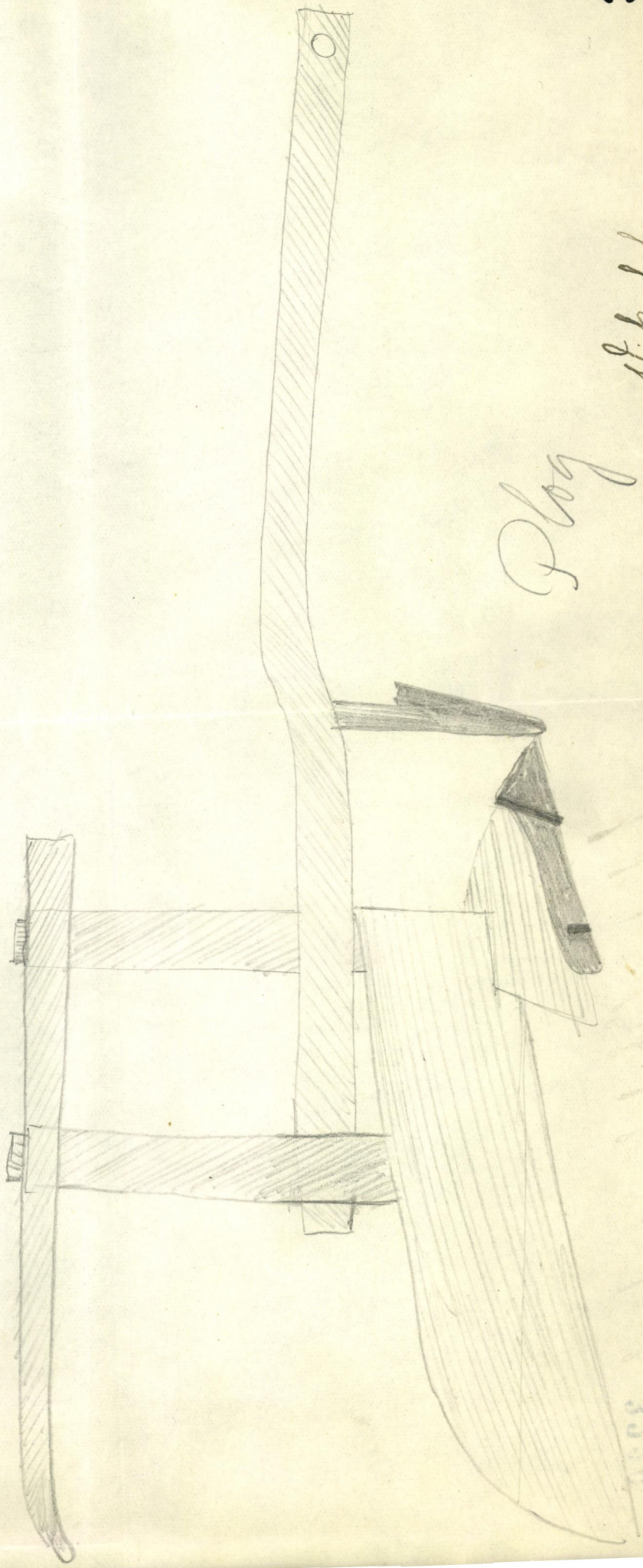
En brukte ordet ard for om det redskapet som vetter jorden til en side, nå bruker en bare navnet plog, høyreplog om den som skjærer til begge sider. En sa ardaasen for, men sier plogåsen nå.



Fjern

Spid

And fra Vikedal, Rogaland. 3220



Plow

Vikedal.

3220